

Božie mlyny

téma o Bohu ako o pamätajúcej i zabúdajúcej autorite

SÚD NAD BÁBELOM IZ 47:11

"Ale príde na teba pohroma, nedokážeš ju zažehnať čarami, pripadne na teba záhuba, nebudeš ju môcť odvrátiť; príde na teba zrazu skaza, ani sa nenazdáš".

IZAIÁŠ 47:1 Zostúp a sadni si do prachu, panna, dcéra Babylonu, sadni si na zem bez trónu, dcéra Chaldejcka! Lebo už ťa viac nebudú volať jemnou a nežnou.

2 Vezmi si mlynček, meľ múku, odhaľ svoj závoj, zdvihni si vlečku šiat, odhaľ lýtka, brod' sa cez rieky.

3 Odhalí sa tvoja nahota, ukáže sa tvoja potupa. Pomstím sa, a nikomu sa nedám uprosiť, hovorí

4 náš Vykupiteľ: Jeho meno je Hospodin mocností, Svätý Izraela.

5 Sed' ticho a vstúp do temnoty, dcéra Chaldejcka, už ťa nenazvú vládkyňou kráľovstiev.

6 **Hneval som sa na svoj ľud, znesvätil som svoje dedičstvo a vydal som ich do tvojej moci; nemala si k nim milosrdenstva, starca si veľmi zaťažovala svojim jarmom.**

7 Povedala si: **Naveky ostanem večnou vládkyňou.** Nevzala si si to k srdcu, nepomyslela si na koniec.

8 Teraz však počúvaj, rozkošnica, čo bývaš v bezpečí a myslíš si v srdci: **Len ja som, a nikto viac;** nebudem sedieť ako vdova, nezakúsim bezdetnosť.

9 Ale obidve tieto veci ťa zasiahnu, to naraz, v jeden deň, bezdetnosť i vdovstvo naplno ťa zasiahnu napriek tvojim mnohým čarodejstvám, napriek tvojim mocným bosoráctvám.

10 Bola si bezpečná vo svojej nešľachetnosti, vravela si: **Nik ma nevidí.** Tvoja múdrosť a tvoje umenie ťa zvedli a myslela si v srdci: **Len ja som, a nikto viac.**

11 **Ale príde na teba pohroma, nedokážeš ju zažehnať čarami, pripadne na teba záhuba, nebudeš ju môcť odvrátiť; príde na teba zrazu skaza, ani sa nenazdáš.**

12 Vystúp teda so svojim bosoráctvom a s množstvom svojich čarov, o ktoré si sa usilovala od svojej mladosti, azda si pomôžeš, azda naženieš strach.

13 Unavila si sa množstvom svojich plánov; nech vstanú a pomôžu ti astrológovia, ktorí pozorujú hviezdy, ktorí mesiac čo mesiac oznamujú, čo má prísť na teba.

14 Ajhľa, budú ako slama; oheň ich spáli, nezachránia si život z dosahu plameňa. Nebude to uhlík na zohriatie, ani oheň, aby sa mohlo pri ňom posedieť.

15 Tak pochodíš s tými, o ktorých si sa usilovala a ktorí sa s tebou stýkali od tvojej mladosti. Každý sa bude potácať svojou stranou, nikto ťa nezachráni.

Božie mlyny

Text z proroka Izaiáša je Hospodinov verdikt nad pyšným babylonským národom Chaldejcov. Boh ho oslovuje personifikovane akoby konkrétneho človeka. Vytyka mu, že nezvládol situáciu, keď bol izraelský národ v mezopotámskom exile: „*Hneval som sa na svoj ľud, znesvätil som svoje dedičstvo a vydal som ich do tvojej moci; nemala si k nim milosrdenstva, starca si veľmi zaťažovala svojim jarmom*“. Nastala paradoxná situácia, že Hospodinov vykonal súd nad svojim vyvoleným národom a potrestal jeho neveru stratou domoviny. Chcel ich tak vychovať a dať im šancu, aby sa k nemu vrátili a žili v súlade s jeho Božím slovom. To boli tie Božie spravodlivé mlyny, ktoré patrili Izraelu.

Tu však nastáva situácia, kedy Chaldejci neuniesli svoje silné mocenské postavenie a ponížovali slabšie národy. Neuvedomovali si, že všetci sú spoločne zahrnutí do Božích plánov, tak silní ako aj slabí. A preto sa Hospodin aktívne stavia k vzniknutej situácii a je rozhodnutý, podobne ako Izraelcov, vychovať aj Chaldejcov. Ku všetkým pristupuje rovnako. Hovorí, že veľmi dobre vníma, čo si pyšný Babylon namýšľa a ako sa vysoko hodnotí vo svojich vlastných očiach. Viaceré verše ("*povedala si, nik ma nevidí*") nám poskytujú vhľad do zdanlivého bezpečia takejto nešľachetnej životnej filozofie ako aj jej hodnotenie: "*Tvoja múdrosť a tvoje umenie ťa zvedli a myslela si v srdci: Len ja som, a nikto viac.*"

Biblia je plná príbehov ľudí ako aj národov, ktorí sa nechali narcisticky opantať sami sebou a dostali sa tak do nadradeného postoja k svojim blíznym. Rovnako v našich životoch stretávame jednotlivcov ktorým

"stúpila sláva do hlavy" alebo ich "dobešla" vlastná temná minulosť. A riziko prameniace z pocitu vlastnej dôležitosti obchádza každého z nás. Nikto nie je imúnny pred nebezpečenstvom prisvojenia si úspechu, ktorého sa nám dostalo v našich životoch a môžeme veľmi ľahko podľahnúť sebaklamu, že vlastne Boha už možno ani nepotrebuje.

Karma alebo prozreteľnosť Božia?

Niektorí prebrali hinduistickú náboženskú predstavu a hovoria o karmickom zákone odplaty, pomocou ktorého sa nám akosi mechanicky zratávajú naše prehrešky, čo sa naplno prejaví v ďalšom živote. My hovoríme o prozreteľnosti nášho spravodlivého a láskavého Boha, ktorý nám preukázal svoje milosrdenstvo vykupiteľskou obeťou Pána Ježiša Krista na kríži a svoju univerzálnu spravodlivosť uplatní na poslednom súde.

Zaujímavé je, že záhuba a pád človeka alebo národa, ktorí dlhodobo ignoruje duchovnú hygienu, príde náhle, respektíve nečakane: „*príde na teba zrazu skaza, ani sa nenazdáš*“. A preto sa nemusíme báť, že by nás pravda o našich životoch obišla, alebo že by štedrá ruka Božia na nás nedočiahla. Všetci sme si pred Bohom absolútne rovní, jeho milostivá, odpúšťajúca a láskavá ruka nám ponúka vedenie, ochranu a záchranu rovnako, ako tá druhá napomenutie, výchovu a zastavenie.

Božie mlyny sú zaužívaným obrazom pre istotu časnej alebo večnej odplaty všetkým, ktorí páchajú neprávosť. Výstižne túto túžbu obyčajných ľudí charakterizuje práve predstava o pamätajúcej autorite, ktorá kajúcim odpúšťa a zatvrdilých svojim časom trestá. Vyplyva z toho, že ľudia, ktorí priebežne na svojej životnej ceste vnímajú dôležité signály, ktoré hovoria o tom ako ich vnímajú druhí ľudia a sú dostatočne flexibilní meniť svoje postoje a prispôbovať svoje správanie, sa môžu vyhnúť takým zásadným zastaveniam, ktoré reprezentuje súd. Súd je síce násilná, ale zároveň spravodlivá inštitúcia obnovenia pravdy. V tom je súd pozitívny, pretože umožňuje pomenovanie narušenej reality a tak dáva šancu na zmenu, pokánie a obrátenie.

Pamätajúci a zabúdajúci Boh

Zaujímavé je, že Biblia hovorí v súvislosti s odpustením o zabúdajúcom („*lebo im odpustím ich viny a na ich hriech si už nespomeniem*“) a v súvislosti so súdom o pamätajúcom Bohu („*Ani na jeden z vašich činov nikdy nezabudnem*“). Zapamätávanie a zabúdanie je súčasťou náročného procesu učenia sa. Každý z nás ho veľmi dobre poznáme. Zažili sme situácie, keď sme si tak veľmi potrebovali alebo chceli niečo zapamätať, ale nedarilo sa nám to a naopak, keď sme tak veľmi chceli na niečo zabudnúť, ale stále sme museli na to myslieť. Väčšinou nevieme dostať zo svojej pamäti negatívne podfarbené životné skúsenosti, podobne ako napríklad Jozef egyptský: „*Jozef dal prvorodenému meno Menašše; lebo - povedal - Boh mi dal zabudnúť na všetko moje trápenie a na celú rodinu*“. To sú situácie, v ktorých si hovoríme „odpustím, ale nezabudnem“. Jozef odpustil, ale stále nemohol zabudnúť, pokiaľ mu to Pán Boh nevyňahradil požehnaním v adoptovanej krajine, v ktorej získal postavenie i rodinu.

Môžeme si byť istí, že Božia návšteva neobchádza ani mocných a zdanlivo nedotknuteľných. Naopak ich postavenie je v skutočnosti chatrné. Veď vieme, čo sa prihodilo babylonskému kráľovi Nabuchodonozorovi, keď sa kochal svojou nesmiernou silou a slávou? Z neba zahrnelo, že príde o kráľovstvo, bude izolovaný od ľudí, klesne na úroveň zvierat a dostane sedem časov, aby si uvedomil, že v skutočnosti je absolútnym vládcom nášho sveta Najvyšší (Dan 4).

Je fascinujúce, ale zároveň aj zaväzujúce pozorovať, ako práve Najvyšší vstupuje do našej individuálnej ale aj tej spoločnej reality a koná svoje dielo. Dielo záchrany kajúcich hriešnikov a dielo súdu zatvrdilých hriešnikov. Je to dar nebies vidieť nie len súd, ale aj milosť. Boží duch marí plány mocných a dáva vyrásť semiačku verných. Môžeme to pozorovať v našej každodennej skúsenosti, osobnej, rodinnej, zborovej i spoločenskej. Že Boh tak rád zabúda na naše hriechy a dáva nám novú šancu, ale keď treba tak si dopodrobna všetko pamätá, aby sa niekto donekonečna nepovyšoval.

Božie Mlyny

Pre mňa osobne má toto zvláštne spojenie Božie Mlyny aj ďalší význam. Že aj toto študentské mesto a rodiaca sa mestská časť Mlynská dolina v Bratislave je objektom Božej priazne a starostlivosti. Je to

úžasný pocit vedieť, že Pán Boh nás nesleduje a nešpehuje, aby nás pri niečom pristihol a následne potopil, ale naopak hľadá nás s výzvou k pokániu a usporiadaniu si svojho života podľa kvalitnejších kritérií ako je naša naivná povýšenosť.

Božie Mlyny sú tiež miestom, na ktoré Pán Boh predívne povolal svojich nasledovníkov a kde Pán Ježiš Kristus neustále vzbudzuje svojich učeníkov. Božie sú vďaka ľuďom, ktorým na tomto spoločenstve záleží a v srdci ktorých planie oheň Božieho ducha pre rodiacu sa Kristovu cirkev na tomto mieste. Je úžasné a povzbudzujúce vidieť toľkých obetavých spolupracovníkov na tomto Božom diele, ktorí tak zodpovedne a verní zaslúbeniam vytvárajú duchovný domov pre seba, svojich blízkych a pre vysokoškolákov, ktorí tu študujú a bývajú.

Boh povoláva svätých do diela služby na ktoromkoľvek mieste, ktoré sa otvára pre duchovne hladných a smädných. Boh požehnáva, dáva vzrast a stráži svoje stádo. Boh sám vytvára z našich ubytovní domov, zo zarábania peňazí zmysluplné a kreatívne poslanie a z pasívnej návštevy kostola slávnú cirkev Pána Ježiša Krista, ktorá sa obnovuje a rastie naplnením povolania každého jedného z nás.

Martin Balko (kaplán UPC MOSTY Bratislava)

Gen 41:51 Jozef dal prvorodenému meno Menaše; lebo - povedal - Boh mi dal **zabudnúť** na všetko moje trápenie a na celú rodinu.

Ž 44:25 Prečo skrývaš svoju tvár, na našu biedu, utláčanie naše **zabúdaš**? (**KAT** Prečo odvraciaš svoju tvár? Vari môžeš **zabudnúť** na našu biedu a naše súženie?)

Ž 119:93 Ja nikdy **nezabudnem** Tvoje rozkazy; ved' nimi si ma obživil.

Iz 43:25 Ja, ja zotieram tvoje priestupky kvôli sebe samému, a na tvoje hriechy nebudem **spomínať**. (**KAT** Ja, ja som to, čo kvôli sebe zotriem tvoje hriechy a **nespomienim** si na tvoje neprávosti.)

Iz 44:21 **Rozpomeň** sa na tieto veci, ó Jákob, ó Izrael, ved' si môj sluha! Ja som ťa sformoval, si mojím sluhom, Izrael, nepadneš u mňa do **zabudnutia**.

Iz 49:15 Či **zabudne** žena na svoje nemluvňa a nezľutuje sa nad synom, ktorého zrodila? Keby ony aj **pozabudli**, ja na teba **nezabudnem**. (**KAT** Či zabudne žena na svoje nemluvňa a nemá zľutovania nad plodom svojho lona? I keby ona zabudla, ja nezabudnem na teba.)

Jer 20:9 Keď si však poviem: Nebudem Ho **spomínať** a nebudem už kázať v Jeho mene, tak mi je v srdci, akoby bol žeravý oheň zovretý v mojich kostiach. Namáhal som sa udržať to v sebe, ale nevládzem.

Jer 31:34 Potom už nikto nebude viac poučovať bližneho ani svojho brata: Poznajte Hospodina! Lebo všetci ma budú poznať, od naj menšieho až po najväčšieho - znie výrok Hospodinov - lebo im odpustím ich viny a na ich hriech si už **nespomienim**.

Ez 18:22 Nijaké priestupky, ktorých sa dopustil, sa mu nebudú **pripomínať**. Bude žiť pre svoju spravodlivosť, ktorú uskutočňoval.

Am 8:7 Prisahal Hospodin na slávu Jákobovu: Ani na jeden z vašich činov nikdy **nezabudnem**.

Žid 10:17 a na ich hriechy a na ich neprávosti viacej nepomyslím. (**KAT** a na ich hriechy a neprávosti si už viac **nespomienim**.)

Kniha múdrosti 19:4 Zaslúžený osud totiž poháňal ich k tomu koncu a dal im **zabudnúť** na to, čo sa prihodilo, aby doplnili trest, čo chyboval ich súženiam,